

viite SMDno-2016-1495

**ITÄ-UUDENMAAN PELASTUSLAITOKSEN LAUSUNTO LUONNOKSISTA
SISÄMINISTERIÖN ASETUKSEKSI PELASTUSTOIMEN SUUNNITELMISTA,
VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI PELASTUSTOIMESTA ANNETUN ASETUKSEN
MUUTTAMISESTA SEKÄ VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI VÄESTÖNSUOJISTA
ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA**

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksista sisäministeriön asetukseksi pelastustoimen suunnitelmista, valtioneuvoston asetukseksi pelastustoimesta annetun asetuksen muuttamisesta sekä valtioneuvoston asetukseksi väestönsuojista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksella ei ole huomautettavaa luonnoksiin valtioneuvoston asetuksiksi, mutta lausuu luonnoksesta sisäministeriön asetukseksi pelastustoimen suunnitelmista seuraavaa.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos pitää asetusluonnosta yleisellä tasolla hyvänä niin sisällöltään kuin perusteluiltaan, havaiten kuitenkin muutamia kehitystarpeita. Keskeinen haaste asetusluonnoksessa liittyy luonnoksen 3§:ssa esitettyyn jakoon pelastustoiminnan suunnittelun jakamisesta päivittäiseen pelastustoimintaan (yleisjärjestelyt) ja vaativiin tilanteisiin.

Esitetty rakenne luo pelastustoiminnan suunnitteluun turhaa porrasteisuutta, kun koko pelastustoimintajärjestelmän tulisi Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen näkemyksen mukaan olla joustavasti skaalautuva, ilman erillisiä suuronnettomuustoimintamalleja tai -organisaatiota. Itä-Uudenmaan pelastuslaitos esittää, että asetuksen sisältöä kehitetään siten, että saman pelastustoiminnan suunnittelun viitekehyksen alla suunnitellaan saumattomasti niin päivittäisten onnettomuuksien pelastustoimintaa kuin vaikutuksiltaan laaja-alaisten tilanteiden pelastustoimintaa. Vain valmiuslain mukaisten poikkeusolojen mahdollisten pelastustoiminnan lisätoimivaltuuksien käyttö on tarpeen erottaa muusta normaaliolojen suunnittelusta myös rakenteellisesti toimivaltuusepäselvyyksien välttämiseksi.

Edellä kuvatun merkittävimmän havaitun haasteen lisäksi pelastuslaitos on tehnyt seuraavat havainnot:

- luonnoksen 4 §:n 1 momentin 9 kohdan yhteydessä tulisi perusteluissa ottaa kantaa myös pelastuslaitoksen ja Rajavartiolaitoksen välisen merellisen öljyntorjunnan suunnittelun sisältöön siten, että suunnittelu kattaa myös tehtävän yleisjohtovastuun määräytymisen tilanteessa, jossa sillä on vaikutuksia sekä aavalla merialueella että saaristossa. Peruseriaatteena määräytymisessä lienee se, että pelastustoiminnan johtajana toimii se taho, jonka (vastuu)alueella onnettomuus on saanut alkunsa.
- luonnoksen 4 §:n 1 momentin 9 kohdan yhteydessä tulisi perusteluissa ottaa kantaa myös pelastuslaitoksen ja Rajavartiolaitoksen välisen merellisen öljyntorjunnan suunnittelun sisältöön siten, että öljyntorjuntaan liittyvistä kustannusvastuista ja –jaosta sovitaan osana suunnittelua.

- luonnoksen 4 §:n 1 momentin 9 kohdan yhteydessä tulisi perusteluissa ottaa kantaa myös muihin alue- ja toimivaltuuspoikkeamien suunnitteluun kuin pelastuslaitoksen ja Rajavartiolaitoksen välillä, esimerkiksi pelastuslaitosten pelastuslain 44§ mukainen yhteistyö, mukaan lukien pelastuslain 34§ mukainen pelastustoiminnan johtaminen.
- luonnoksen 4 §:n 1 momentin 10 kohdassa esitetty velvollisuus huomioida suunnittelussa tahot, jolle tulee ilmoittaa pelastustoiminnan päättämisestä, on Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen näkemyksen mukaan turha.
- luonnoksen 4 §:n 2 momentin mukaisessa voimavaroja koskevassa suunnitelmassa on Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen näkemyksen mukaan erittäin tärkeää, että asian omaisia tietoja voidaan ylläpitää sähköisesti tietojärjestelmissä, esimerkiksi hätäkeskustietojärjestelmässä, eikä niitä välttämättä ole tarpeen ylläpitää dokumenttimuotoisessa asiakirjassa. Itä-Uudenmaan pelastuslaitos esittää, että asetuksen perusteluosaan lisätään maininta asiasta. Edelleen pelastuslain uudistuksen yhteydessä tulee varmistaa pelastusviranomaiselle oikeus käyttää hätäkeskustietojärjestelmää omissa lakisääteisissä tehtävissään.
- luonnoksen 4 §:n 2 momentin 5-6 kohtiin esitetään lisättäväksi maininta pelastuslaitokselle saada ao. tietoja salassapitosäännöksistä riippumatta, ja toisaalta pelastuslaitokselle velvollisuus huolehtia tietojen käsittelystä asianmukaisesti. Mikäli esitetty lisäys ei ole sopiva tähän asetukseen, tulee se huomioida pelastuslain seuraavassa uudistuksessa.
- luonnoksen 5 §:n 1a –kohdan perusteluissa on kuvattu tilannekuvan käsittelyprosessia. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen näkemyksen mukaan kuvattua prosessia ja käsitteitä tulee tarkentaa, huomioiden muistion säädösluonteisuus. Itä-Uudenmaan näkemyksen mukaan prosessi etenee yksinkertaistettuna: tilannetietojen keräys—tilannekuvan muodostaminen tilannetiedoista analysoimalla—tilannekuvan jakaminen tarvitsijoille sopivassa muodossa.
- luonnoksen 5 §:n 2 kohdan perusteluissa on kuvattu suunnitelmia, joita pelastuslaitoksen tulee riskinarvioon perustuen laatia. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen näkemyksen mukaan perusteluihin tulee kirjata selkeästi, että pelastuslaitoksella on subjektiivinen oikeus määrittellä ne suunnitelmat, jotka se riskinarvioonsa perustuen laatii. Lisäys on laillisuusvalvonnan näkökulmasta ehdottoman tärkeä, sillä vältetään mahdolliset ristiriitatilanteet valvontaviranomaisen kanssa tietyn yksittäisen suunnitelman tarpeellisuudesta keskusteltaessa.
- asetukseen tulisi kuvata myös pelastuslaitoksen antaman kiireellisen virka-apun suunnittelun velvoite, mukaan lukien yhteistoiminta suunnittelussa virka-apua pyytävien tahojen kanssa.

Porvoo 27.11.2018

Peter Johansson
pelastusjohtaja

Ilkka Eskelinen
paloinsinööri